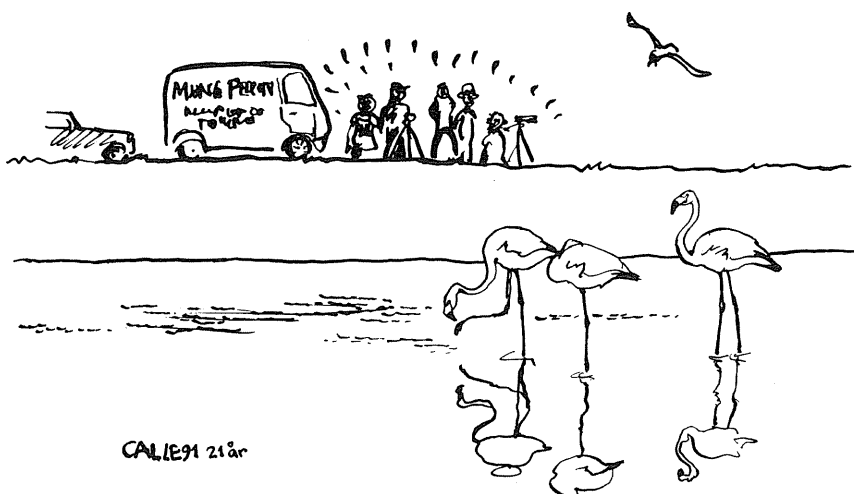

Artsbestemmelse af flamingoer

ROLF CHRISTENSEN

Farvetavle: Carl Christian Tofte

Reproduktionen af farvetavlen til denne artikel er betalt af Brock & Michelsen A/S, eneimportør af Carl Zeiss, Tyskland

Ingen felthåndbog beskæftiger sig nævneværdigt med bestemmelse af flamingoer. Dette har medført, at godt halvdelen af de danske fund drejer sig om ubestemte fugle. Ydermere menes mange at være fejlbestemt, idet man intetsteds har haft de fire aktuelle former afbildet i én og samme bog. Akvareltavlen og teksten i denne artikel, hvor arterne sammenstilles, er således det første brugbare inden for feltbestemmelse af flamingoer i Danmark.

Mads Jensen Bunch og David Boertmann skal takkes for kritisk gennemlæsning af manuskriptet, og Klaus Malling Olsen for udlån af fotos. Endvidere en tak til Bengt Holst, Zoologisk Have i København, for information om flamingoer i fangenskab. Zoologisk Museums 1. afdeling skal have tak for råd og dåd samt for adgang til skind og bøger.

Artsbestemmelse

I Danmark er der til og med 1989 set 4 former ud af de 6 eksisterende: Europæisk Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus* – 33 fund; Caraibisk Fla-

mingo *P. r. ruber* – 3 fund; Chileflamingo *P. chilensis* – 72 fund; og Lille Flamingo *P. minor* – 1 fund (efter 1989 yderligere 3). Hertil kommer 92 fund af ubestemte flamingoer.

De fire former må findes i fire forskellige bøger dækkende henholdsvis Europa, Afrika og Mellem- og Sydamerika. Et yderligere problem er, at Chileflamingoen længe er blevet regnet for en race af Caraibisk/Europæisk Flamingo. Det har således stort set været umuligt at skelne disse tre former i trykt materiale, idet fundene ofte har været offentliggjort som "Flamingo *Phoenicopterus ruber*". Dette være en bøn/påmindelse til fremtidige skribenter i lokalrapporterne om at bruge det fulde danske navn og desuden påføre det latinske navn.

Så godt som alle fund af flamingoer i Danmark skyldes undslupne fangenskabsfugle. Dette er vigtigt at have i baghovedet når fuglene iagttages i felten, idet fjerdragten kan have en afvigende farve. Flamingoernes fjerfarve afhænger i høj grad af føden, hvorfor man i forhold til normalen kan træffe både blegere og mere stærkt farvede fugle. Størrelse, næbkendetegn og benfarve er derfor vigtige detaljer ved feltbestemmelse.

Europæisk Flamingo *Phoenicopterus ruber roseus*

Af verdens fem arter er den Europæiske/Caraibiske Flamingo den største. Førstnævnte er også den mest udbredte. Kolonier findes pletvist i det nordligste Vestafrika nordover til Middelhavet, hvor der på begge sider findes bestande videre østover til øst for Aralsøen samt i Indien. Yderligere findes populationer i det østlige og sydlige Afrika. Verdensbestanden er på 790 000 fugle.

De få europæiske kolonier findes i Frankrig (Camargue) og Spanien (Andalucia, Alicante). Disse bestande er vokset i løbet af 1980'erne, og tæller tilsammen op mod 35 000 par i nogle år.

Foruden den betragtelige højde (total længde 125-145 cm) er de adulte fugle genkendelige på den svagt rosa dragt, der virker næsten hvid. Det sorte yderst på næbbet er ikke særlig udbredt og dækker kun 20-25%. Resten af næbbet er svagt lyserødt ligesom benene. I flugten bemærkes rødlige små og mellemste overvingedækfjer – helt ud på hånden – i kontrast til store hvide dækfjer og sorte svingfjer. Undervingen er som overvingen, bortset fra at det hvide vingebånd mangler. Øjet er gult. Immature fugle er hvide med et gråbrunt anstrøg på øvre hals og hoved. Benfarven er noget mørkere rød end den adultes, mens næbbet er ens hos unge og gamle fugle. Ungfuglene er desuden mindre. Stemmen er gåselignende og kan høres på lang afstand.

Caraibiske Flamingo *Phoenicopterus ruber ruber*

Det amerikanske modstykke til vores Europæiske Flamingo. Racen er udbredt på Bahamaøerne, Yucatan, sydlige Caraibien samt på Galapagosøerne. Verdensbestanden er vurderet til ca 60 000 fugle.

Den adulte Caraibiske Flamingos røde farve er meget intens. Især hals og hoved er af en høj rød farve og helt afvigende fra andre flamingoer. Arten er ellers af størrelse som den Europæiske, med en total længde på ca 120 cm. Næbbet afviger fra Europæisk Flamingos ved at hele 40-45% af næbbet er sortfarvet i kontrast til den lyserøde næbbasis. Benfarven er som hos Europæisk Flamingo, dvs. ensfarvet matrød. Øjet er lyst gult. Immature fugle er hvide, men med samme næbtegnung som de adulte.

Chileflamingo *Phoenicopterus chilensis*

Chileflamingoen er udbredt i Sydamerika, nærmere betegnet fra det mellemste Peru til Argentina og Chile. Arten er således den mest udbredte flamingo i Sydamerika. En nyere bestand i reservatet

Zwillbrocker Venn i det vestlige Midtjylland skyldes undslupne burfugle, som har tilpasset sig det europæiske klima (Gabriela Loth i brev). Her har arten ynglet siden 1982 med stigende antal hvert år, således 26 fugle i 1990. Ynglen foregår på en ø midt i en hættemågekoloni. Verdensbestanden er på 500 000 fugle.

Chileflamingoen er noget mindre end den Europæiske, 95-105 cm i total længde. Fjerdragten på den adulte fugl er groft sagt som hos Europæisk Flamingo, hvorfor næbbet er en meget væsentlig karakter. I modsætning til den Europæisk lyse næb fylder det sorte på Chileflamingoen omtrent 50%. Benene er grålige med rødlige hæle og fødder, en farvekontrast der træder stærkt frem og gør arten nem at skelne fra Europæisk Flamingo. Øjet er lyst. På flyvende fugle ses den rødlige forvinge i kontrast til sorte svingfjer, altså uden Europæisk Flamingos store hvide dækfjer. Den immature fugl er en hvid udgave af den adulte, dog med ensfarvede grå ben.

Lille Flamingo *Phoenicopterus minor*

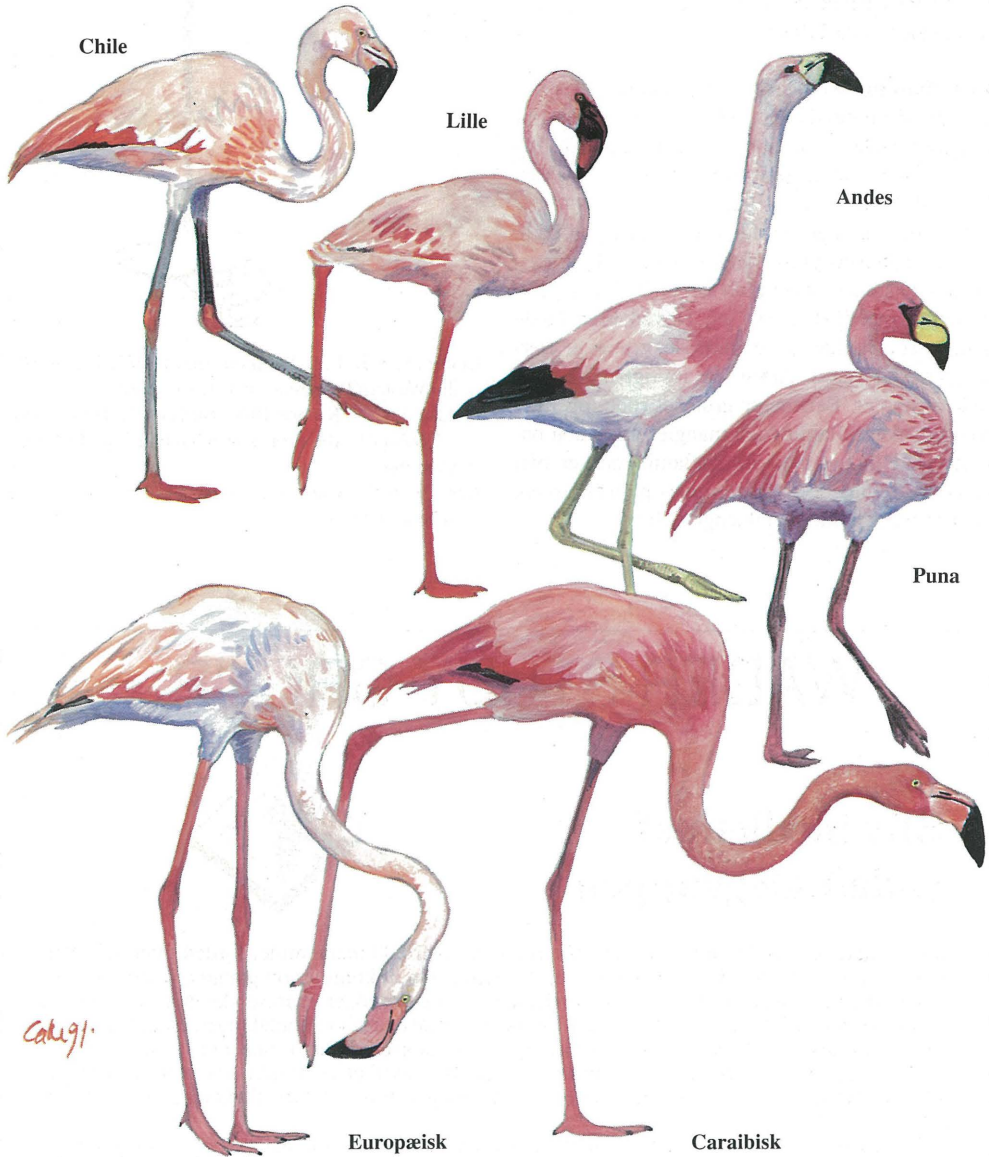
Denne art er den mindste og mest talrige af alle flamingoerne. Bortset fra en lokalitet i Mauritien med uregelmæssig ynglen skal man til Syd- og Østafrika for at finde dens ynglepladser. Ydermere findes en bestand i Indien. Verdensbestanden er på 6 000 000 fugle.

Det mørke næb og den ringe størrelse gør arten letbestemmelig. Total længden er kun 80-90 cm. Fjerdragten er en tone rødere end hos Chileflamingo og Europæisk Flamingo. Spidserne på underhaledækfjerene er røde, hvilket man især ser på den stående fugl. De bageste rygfjer er højrode. Overvingen har sorte svingfjer, hvidlige hånddækfjer og store dækfjer, stærkt røde mellemste dækfjer og hvidlige små dækfjer. På undervingerne er det kun armhulene, der er markant højrode, mens resten af dækfjerene er hvidlige. Det mørke næb er farvet lyserødt og mørkerødt, med en fordeling der gør, at det på afstand kan synes næsten sort. Øjet er hos den adulte fugl gult indrammet af rødt, mens det er noget mørkere hos den immature fugl. Benene er ensfarvet orangerøde, hos immature fugle en tone mørkere, ligesom deres hvide fjerdragt er grålig omkring hoved og hals, mens næbbet er som hos de adulte.

Andesflamingo *Phoenicoparrus andinus*

Arten yngler i det nordøstlige Chile og sydvestlige Bolivia og har således en ret begrænset udbredelse. Verdensbestanden er på 150 000 fugle.

En halvstor flamingo, der for de adulte fugles

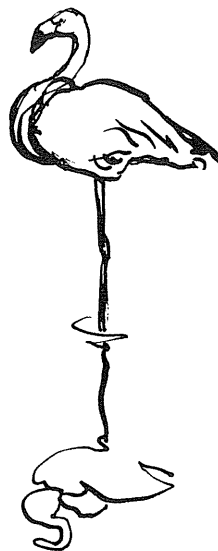
Adulte flamingoer, levendegjort af Carl Christian Tofte.

vedkommende er let kendelig på, at godt halvdel (ca 55%) af næbbet er sort. Resten er lyst gulgrønt. På den stående fugl bemærkes den sorte trekant i den lukkede vinge, hvilket er en vigtig feltkarakter. Fjerdragten er hvidlig, bortset fra at bryst og nedre hals er stærkt rosafarvet. Fjerene på hovedet er kun farvet svagt lyserøde. Benene er gulgrønne, hvilket ikke ses hos andre flamingoarter, og fødderne mangler bagtå. Øjet er sort. Ungfuglen er hvid med det arts-karakteristiske næb. Totallængden er ca 110 cm.

Punaflamingo *Phoenicoparrus jamesi*

Den mindst udbredte og sjældneste af verdens flamingoer. Hele verdensbestanden på godt 50 000 fugle findes i de centrale Andesbjergene – i Peru, Chile, Bolivia og Argentina.

En lille flamingo og den eneste med gult næb. Det sorte på næbspidsen udgør ca 40% af næbbet. De indre næbkanter er mørkt farvet, hvilket får Punaflamingoen til at se "sur" ud. Hoved, bryst og de forlængede skulderfjer er højrrøde, resten af fjerdragten er lyserød. Arten har iøvrigt markerede røde armhuler. Benene er grumset røde, og ligesom hos Andesflamingoen mangler arten den bageste tå. I lighed med Andesflamingoen er øjet mørkt. Ungfuglene artsbestemmes på næbfarven, men er ellers hvide. Totallængde 90 cm.

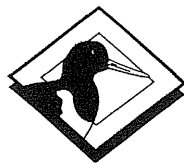
Cramp, S. & K. E. L. Simmons (red.) 1977: The birds of the Western Palearctic. Vol. 1. – Oxford.

Fjeldså, J. & N. Krabbe 1990: Birds of the High Andes. – Zoologisk Museum, København & Apollo Books, Svendborg.

Kear, J. & N. Duplaix-Hall 1975: Flamingos. – The Wildfowl Trust.

WADER STUDY GROUP

Bliv medlem af vadefuglegruppen

Wader Study Group har nu eksisteret i 20 år og har over 600 medlemmer fordelt over hele Verden. Gruppen udgiver Wader Study Group Bulletin, som udkommer tre gange om året, og som indeholder den nyeste information om undersøgelser og projekter vedrørende både ynglende og trækkende vadefugle i alle verdensdele. Gruppens formål er at sikre kontakten mellem både amatører og professionelle vadefugle-entusiaster, samt organisere internationale projekter.

Mærkeligt nok er der kun fem danske medlemmer, hvilket er mindre end i flere "tilbagestående" lande, og det på trods af, at Danmark har meget store antal trækkende og ynglende vadefugle.

For at gøre det lettere og billigere at blive medlem har Ole Thorup påtager sig at formidle den årlige betaling til gruppens konto i England. Fra 1992 er kontingentet kr. 195, som både nye og gamle medlemmer kan indbetale inden 1. marts på girokonto 7 71 64 43, Ole Thorup, V. Vedsted Byvej 32, 6760 Ribe. Ønsker du yderligere information kan du ringe til Ole Thorup på tlf. 75 44 52 06.